

Отже, вирощування нуту може бути важливим кроком у збереженні здоров'я людей та навколишнього середовища, а також сприяти підвищенню родючості ґрунтів та збереженню біорізноманіття.

### **Список використаних джерел**

1. Вус Н.О., Кобизєва Л.Н. Джерела комплексу цінних ознак для селекції нуту. *Біологія та валеологія*. 2018. № 20. С. 11–16.
2. Бушулян О.В. Створення та впровадження у виробництво посухостійких сортів нуту. *Збірник наукових праць СГП-НЦНС*. 2015. Вип. 26 (66). С. 33–41.
3. Бушулян О.В. Перспективна культура для півдня України. *Хімія. Агрономія. Сервіс*. 2010. № 6. С. 52–58.

**Віктор ПОГОРІЛИЙ**

здобувач вищої освіти спеціальності 101 «Екологія»

Науковий керівник: **ГОРОДИСЬКА Олеся**

канд. с.-г. наук, асистент кафедри екології і

загальнобіологічних дисциплін

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

м. Кам'янець-Подільський

## **ХАРАКТЕРИСТИКА ЕКОСИСТЕМИ ПАНІВЕЦЬКОГО ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

Лісові екосистеми вважаються важливим джерелом і банком біологічного різноманіття у всіх його формах і в Україні. Незважаючи на потужне антропогенне навантаження, яке несуть лісові екосистеми протягом останніх століть, вони до цього часу залишаються найменш деформованими фітоценозами. Проте рівень сучасних загроз біологічному різноманіттю лісів настільки високий, що проблема його збереження є не менш актуальною, ніж

для інших типів екосистем. Ось чому в Україні в підпорядкуванні Держкомлісгоспу станом на 1.01.2005 р. знаходиться 2994 території й об'єкти природно-заповідного фонду (ПЗФ) загальною площею понад 1 млн. га, в тому числі 6 природних заповідників і 4 національних природних парки, а також 1217 заказників площею понад 536 тис. га, 1137 пам'яток природи – 11,5 тис. га, 32 регіональних ландшафтних парки – 130 тис. га, 540 заповідних урочищ – 72 тис. га, 13 дендрологічних парків, 45 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва. Усього 284 об'єкти загальнодержавного значення площею 481,4 тис. га [1].

**Мета роботи** полягає у встановленні еколого-ценотичних особливостей рослинного покриву, виявлення місцезнаходження видів флори, фауни та угруповань, які підлягають охороні та їх збереженню.

Для досягнення мети передбачено виконати наступні **завдання**:

- описати рослинний покрив в лісах філії ДП «Кам'янець-Подільське ЛГ» (ДП «Панівецьке ЛГ»);
- встановити наявність рідкісних і зникаючих видів флори та фауни;
- встановити наявність угруповань Зеленої книги України та оселищ Резолюції 4 Бернської конвенції.

**Об'єкт дослідження** – біорізноманіття в лісах філії ДП «Кам'янець-Подільське ЛГ» (ДП «Панівецьке ЛГ»).

**Предмет дослідження** – поширення, еколого-ценотичні особливості та охорона видів флори та фауни на території планової діяльності.

**Методи дослідження**: польові (флористичні та еколого-популяційні) здійснювалися маршрутно-експедиційним способом; камеральні (ідентифікаційний, обробка гербарних колекцій, ботаніко-географічний, порівняльно-флористичний, картографічний) методи.

Площа Панівецького лісництва 3197 га, складається із дев'яти невеликих лісових масивів розкиданих в південно-західній частини Кам'янець-Подільського району. Ліси лісництва це дубово-грабові, грабово-дубові корінні та похідні деревостани та штучного походження. Майже 80 % території

монпелійський, головачка трансільванська, що віднесені на сторінки Червоної книги України.

Тут росте і єдина вічнозелена подільська ліана, середземноморський вид – плющ звичайний. На західних урвистих схилах долини р. Смотрича зростають угруповання рідкісних ценозів центрально європейського гірського ареалу сеслерії Хейфлерова, ясенець білий, скополія карніолійська, арум Бессера, коручка морозниковидна, зозулині сльози яйцевидні любка дволиста, гніздівка звичайна.

Природозаповідний фонд лісництва складають:

– Ландшафтний заказник загальнодержавного значення «Княжпільський». Ділянка товтрового кряжу, вкрита типовими для регіону подільськими дубравами з багатьма виходами на поверхню вапнякових порід. Особливу цінність становлять численні екземпляри вікових дубів, буків і сосен, цінного реліктового виду береки, також різноманітний видовий склад трав'яного покриву – орхідні види, підсніжник звичайний, лілія лісова, та інші види занесені до «Червоної книги». Заповіданий постановою Ради Міністрів УРСР № 194 від 26.10.1990. Загальна площа становить 821,0 га

– Ботанічний заказник загальнодержавного значення «Панівецька дача». Лісовий масив вкритий грабово-дубовим лісом. Цінний різноманітністю видів трав'яного покриву, в якому представлені: ковила весняна, скополія карнеолійська, герань темна, шивереція подільська, зміївка пізня, занесені до Червоної Книги України. Заповіданий постановою Ради Міністрів УРСР № 500 від 28.10.1974 р. Загальна площа 923,0 га.

– Ботанічний заказник місцевого значення «Три горби». Заліснена ділянка природного походження, на якій зростають грабово-дубові дерева, а також різноманітність трав'яного покриву, серед яких цінність складають орхідні – коручка морозниковидна, любка дволиста. Загальна площа становить 283,0 га.

– Ботанічний заказник місцевого значення «Лазарево». Заліснена ділянка природного походження, на якій зростають грабово-дубові дерева, а також різноманітні рослини трав'яного походження, з Червоної Книги України:

підсніжник звичайний, гніздівка звичайна, булатка великоквіткова. Загальна площа становить 160,0 га.

– Ботанічний заказник місцевого значення «На Валу». Заліснена ділянка природного походження, на якій зростають грабово-дубові дерева, а також різноманітні трав'янисті рослини рідкісного походження, які занесено до Червоної Книги України – це любка дволиста, коручка морозниковидна, гніздівка звичайна. Загальна площа становить 215,0 га.

Виконуючи різні державні програми та урядові постанови лісівниками лісництва проведено значний обсяг робіт з пожезахисного та захисного лісорозведення. Біля 1,5 тисяч гектарів створених таких лісових культур вздовж по берегах р. Дністер передано в 1996 році в національний природний парк «Подільські Товтри».

### Список використаних джерел

1. Лісове господарство та деревообробна промисловість України. Довідково-бібліографічне видання. Київ : Болгов медіа центр. 2005. Вип. 1. 143 с.
2. ДП „Кам’янець-Подільське лісове господарство”. ДП «Ліси України» : веб-сайт. URL : <https://kplis.com.ua/naprjami/prosvitnicka-dijalnist.html>.

**Владислав ПРОКОПЧУК**

здобувач фахової передвищої освіти

спеціальності 201 «Агрономія»

Науковий керівник: **ФЕДУРАК Інна**

канд. с.-г. наук, викладач спеціальних дисциплін

відділення «Агрономія»

ВСП «Кам’янець-Подільський фаховий коледж

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

м. Кам’янець-Подільський